

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 20 „ „ „
za čet. „ 1 „ 75 „ „ „

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 60 „ „ „
za čet. „ 2 „ 5 „ „ „

Rokopisi se ne vračujejo.

NAPREJ.

Oznaniła.
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 „ „ dvakrat,
10 „ „ trikrat
natisne, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 40.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Politični pristavki.

Te dni smo dobili v roko nemško knjižico, ki se ime-
nuje „politični pristavki“ (scholien). Spisal jo je Korošec g.
Juli Gretschnigg (beri: Grečnik). To delce je prišlo zdaj še
le na svetlo v Beljaku. Marsikdo bi namr utegnil zameriti, da
ne molčimo o njem, ker tako bi morda samo palo v grob večne
pozabe, kjer uže mirno počiva mnogo starejših knjig te vrste;
ali ta stvar je natisnena, javno se prodaja, da jo lahko
vsak bere, in Slovane sploh, Slovence pa še posebno, vzlasti
koroške, tako črni, tako nesramno psuje — ne bojimo se, da
bi preveč bili rekli — da slovenski časniki nikakor ne mo-
rejo molčati, ko vidijo, da se krivično podtičejo našemu na-
rodu nevarni nameni in tisti ničevi panslavizem, ki dan denes
ropoče samo še po praznih glavah. Poštenje nam brani, da
bi tej knjizi dali pravo ime, kakoršnega je vredna, kakor-
šnega bi jej Gretschnigg brezi skrbi dal, ko bi jo kdo na-
ših ljudi proti njegovej stranki bil tako pisal, kakor se je on
oglasil. Gretschnigg vpije: „ali res morajo priti še le rodovi,
predno pojenja prepir, in predno se narodje objemó v lju-
bezni?“ tega pa ne pomisli, da meče on sam žareče ogorke
in užgane plamenice (bakle) med Nemce in Slovane. Celó
Šuselka je v tej brošuri dobil krco po prstih, ker je v svo-
jem listu rekel, da je narodna ravnopravnost nad politično
svobodo. Ubogi Šuselka! Beži! g. Gretschnigg te misli mo-
ralno ubiti, ako te ni še! Gretschnigg je izrekel mogočno
besedo, in tvoje pisanje ne bode med narodom več imelo ve-
ljave, kakoršno je imelo do zdaj! Tiskarne tožbe so igrača,
ako jih primeriš buzdovanu šestoperu, s katerim tolče g. Gre-
tschnigg! — Knjižica govori dalje: „vprašanju dr. Tomana je
odgovoril minister Schmerling: vlada si bode sicer prizadevala,
ustrezati pravičnemu narodnemu potezanju; ali bode jej pri
poduku najbolj pred očmi to, da se povzdigne omika. V do-
mačej besedi se bode podučevalo samo tam, kjer je uže jezik
dovolj izobražen, da se v njem lahko razlagajo znanstvene
reči, in kjer ne manjka sposobnih učiteljev!“ Tem besedam
pak pristavlja Gretschnigg ipsissimus: „v novejših časih smo
tudi videli, da se uradni jezik uravnava po okolnostih raznih
dežel, in da uradnike prestavljajo sem ter tje, kakor zahteva
njih jezikovo znanje, in pred nami je ministerski ukaz, da
morajo nenemškim vlogam odgovoriti uradovi v tistim jezici, v
kterem so pisane. Ali vse to nič ne pomaga! Povsod prenapéti
národneži branijo, da se ustava ne more okrepčati!“ — Naj pač
ne misli Gretschnigg, da je samo njemu vse znano; vendar se
je pa med nami zgodilo to — kar je on zamolčal — da je
namreč v letošnjem deželnem zboru g. dr. Bleiweis mo-
ral zopet vprašati: kako je to, da v Ljubljani še zdaj ni
potrjenega profesorja za slovenščino, ker je vendar znano, da

je po družih gimnazijah toliko tacih, ki so izprašani, potrjeni
v slovenskem jeziku? Pri nas torej učiteljev ne manjka! Ali
g. dr. Jarec, po rodu Slovenec, sicer pa ne, ki je odgovarjal
temu vprašanju deželnega zbora, ni povedal, zakaj ljubljanska
gimnazija nima potrjenih učiteljev v maternem jeziku, temuč
razlagal je čisto druge reči, kar smo bili uže o svojem času
opomnili. Dobro je nam dalje znano, da obilo mlajih urad-
nikov želi slovenski uradovati, starejši pa to zavirajo, ker
spadajo med stranko tiste vrste, za katero dobro vé tudi Gre-
tschnigg, sicer bi ne mogel pisati o njih, da skrivaj vzdihujejo
po starih mesnih loncih, in da se ne morejo sprijazniti z no-
vimimi naredbami, ker so na škodo njihovim posebnim zadevam.
Bojevat se je, vzlasti nam Slovincem, tudi z ljudmi syojega
rodú, ki je podoba, da nekteri ne morejo verjeti, da bi kdaj rav-
nopravnost djanski obveljala. Slavna vlada je uradovom na-
tisniti dala nemško-slovenske in samo slovenske obraze (for-
mularje) poleg samih nemških; ali dobro vemo, da naše okrajne
gosposke skoraj največ jemljó vedno same nemške, da-si ži-
vimo v slovenskej deželi, kjer imajo uradniki vsak dan
opraviti največ le s tacimi ljudmi, ki nemškega čisto nič ne
znajo. Po blagovladnej dobroti Nj. veličanstva smo dobili
ustavo, in po njej tudi ravnopravnost; zatorej se ne ukrivi-
čimo hudodelstva, ne potezamo se za panslavizem, ker ne
želimo nič družega, nego samo to, da se uresniči besede
in želje Nj. veličanstva; ne grešimo zoper ustavo, kjer se
na-njo opiramo, ko iščemo po zakonitem poti svojih pravic. —

Na to pravi Gretschnigg: „saj mora slovenski znati vsak
uradnik, če hoče priti v slovanskem kraju v službo.“ Temu
se dá samo to odgovoriti: Gretschnigg je nenavadno predrzen,
ali ker se je lotil pisati o stvari, ktera mu je tako čisto neznana,
kakor ljudje, ki prebivajo na luni, ali pa, če so mu znane
okolnosti, ker si vendar le upa kaj tacega reči. Res je, da
slovenski znajo skoraj vsi naši uradniki, ali vsaj največ tudi
tistih, ki niso prijatelji naše narodnosti; pa samo znanje malo
pomaga. In pa tudi kakošno je sploh to znanje? Vendar o
tej stvari ne smemo besedice več pregovoriti, ker sicer nam
bi čez Ljubelj zakričal Gretschnigg, kar je zapisal na 89.
strani svoje izverstne knjige: „torej slovenski jezik je uže
zdaj izobražen? Risum teneatis et plaudite! Jezikovo znanje
pa tudi ne more priti v ene noči!“ — To sami vemo, da ne;
zato se pa tako potezamo za učilnice. Vendar lahko rečemo,
pa ni treba nam biti v strahu, da bi Gretschnigg mogel tudi
nam očitati predrznost, kakor jo mi njemu, da je slovenščina
izobražena tako, kakor se njemu ne sanja nikdar, tudi takrat
ne, kadar je zamaknen v tretje politično nebo. — Gretschnigg
je dalje zopet tako predrzen, da se ne boji vprašati: „kam
bi se narodni prenapetci obrnili, ko bi kak zmagalec prišel
Avstrii do srca?“ Z nevoljo méčemo to krivičenje, to denuncija-

cijo od sebe nazaj, od koder je prišla. Slovanska zvestoba je avstrijskemu prestolu čista, kakor svitlo solnce na nebu; to priča zgodovina. Ako bi cesarstvo potrebovalo naših moči, slovanski sinovi bi se zopet zbirali okrog avstrijskih zastav, kakor so se že tolikrat zbirali; slovanski sinovi bi za Avstrijo zastavili blago in kri, kakor so je že večkrat zastavili. Ni ga pametnega Slovana, kateri bi želel, naj razpade Avstrija. Toda kakor je podoba, Gretschnigg meni, da pri nas vodijo narod samo taki možje, ki pameti nimajo. Če je preučnemu pisatelju neznano, kaj je bil odgovoril Palacky, ko so ga 1848. leta vabili v frankfurtski parlament, mora vsaj vedeti, kako v svojem pismu ponovil besede Palackega: 1848. leta tudi ban Jelačić Hrvatom, ker Gretschnigg je vse to pisano ponatisnil v svojo brošuro. Jelačić je djál: ko bi Avstrije ne bilo, mi bi jo morali ustvariti! In tako še dan danes pravijo vsi avstrijski Slovani.

To brošuro se nam je zavriniti potrebno zdelo tudi zato, ker vemo za prigovor: qui tacet, consentire videtur. Denes pa nam uže primanjkuje prostora, tedaj bi morda utegnili prihodnjič na cedilo vreči še nekoliko Gretschniggovega obrekovanja.

Dostavek členu o ljudskih učilnicah.

Da je vzelo slavno vredništvo moj sestavek o ljudskih učilnih v „Naprej“, za to se srčno zahvaljujem, ter prošim, da bi se mojemu pisanju dostavilo še to-le: 1) ako ima učitelj glavne ali pa ljudske učilnice biro, od ktere neče odstopiti, naj bi se mu dodalo toliko, kolikor manjka od njegove zapisane kongruie od zaželenih plače; 2) taki učitelji pa, ki nimajo bire, ampak le dobivajo gotovo plačilo, pa tudi opravljajo orglarsko službo, naj bi za orglanje dobivali še tudi posebno odmerjeno plačilo; 3) naj bi se učiteljskim vdovicam ne vzela zakonita penzija ali podpora, ako si je mož kaj pridobil s trudom občini v izgled; 4) da bi poslednjič slavni uradovi podporni bili učiteljem, vzlasti, kadar jim službeno podajejo zapisano mladino, ki je dolžna pridno obiskovati učilnice. Globa (kazen v denarjih) zarad slabega učilniškega obiskovanja naj bi se pridno plačevala v c. k. učilniški zaklad, da bi se na tanko izpolnjevali zakoni, na ktere so prisegli uradovi in učitelji, in da bi učilniški zaklad mogel tudi podpore dajati.

Nenadovič.

Dopisi.

Iz Zagreba. L. T. Zopet je pokazala tukajšnja gimnazijska mladina, kako jej vroče bije srce za domovino, in kako čista rodoljube ljudi. Od veselja, da je g. dr. France Rački potrjen za učilniškega nadzornika, napravila je v akademski dvorani krasen koncert, h kateremu se je bilo to-le na mnogo domoljube gospode. Pri koncertu je bilo to-le na vrsti: Najprvo je izborni govoril osmošolec g. M. Divković. Povedal je zbranej gospodi, zakaj se je napravila ta veselica. Na konci je rekel: „najprvo je vsacemu človeku potrebno domoljubje, ki naj bode njegova prva skrb, da pomaga svojemu narodu in jeziku. Kako modro je vendar Bog naredil, da je ustvaril toliko jezikov! Ko bi samo en jezik bil na svetu, kdo bi se potem ne bal stopiti med pisatelje, med toliko ljudi po vsej zemlji!“ Rekel je dalje, da „noben gospodar ne deva vseh bučelic v en panj, temuč deli jih v razne ule, da tam družno in mirno zbirajo med vsaka svoje domovini, potem pak se veselijo svojega sadu.“ Za njim se je pel V. Jelenov zbor: „co v srci našem plápolá?“ po katerem je

stopil na oder sedmošolec g. K. Filip, ter govoril prestavo g. A. T. iz Mickievičevega „Rata.“ Po govoru sede h klavirju šestošolec g. Cuculić, in prav dobro še izkaže pri igri: „Mašta“ in pri dveh napevih iz Meyerbeerjeve opere: „severna zvezda.“ Potem je spet zapel zbor K. Stankovičevi pesmi: „evo desnice“ in: „u boj zborovi!“ Za zborom pridejo na vrsto štirje dijaki z Lachnerjevim četrteroglasjem za vijolončel: „serenade“, po katerem je zbor pesem V. Lisinskega: „lepa Maca“ tako izvrstno pel, da so poslušalci dvakrat na oder poklicali mlade pevce. Na to pride osmošolec g. J. Kos, in s čisto besedo deklamuje prevod g. A. T. iz Mickievičevega „Farisa.“ Na konci veselice se je kaj lepa pela V. Lichteneggerjeva: „hrvatske domovine“, ktero so pevci tudi morali ponoviti. Veselica je trajala skoraj do desetih, in vtisnila je marsikomu spomin do sivih las.

Vém, da vsi Slovenci z veseljem sprejmó g. Svetca za svojega deželnega poslanca. Kako hudó dé ta volitev nekterim Ljubljancem, priča nek dopisnik iz Ljubljane v list „Agramer Ztg.“ Poleg družega pravi: „kar se tiče „Novic“ in „Napreja“, storišta sta gotovo „svoje“ delo,*) da je zmogel g. Svetec, od ktere se nadjajo čudnih reči, ker je neki napet Slovan (Ultraslave.)“ Našem nasprotnikom je torej pravica zares čudna reč!

Od Kolpe. 13. maja. J. M. Ob Kolpi stojé vojaci na straži, da ne gonijo ljudje goveje živine iz Hrvaškega na Kranjsko. 7. dan t. m. je prišla prepoved še za drobnico in za krmetino (borstenvieh.) Splošno znana pak je še le prepoved bila samo za goveda, in ljudje so šli torej 8. dan t. m. v Karlovec na semenj, kjer so si nakupili svinj, katerih pa niso smeli gnati na kranjsko stran. Če se dá kaka prepoved, naj bi se dala o pravem času in tako, da jo lahko zvedó vsi, ki se morajo po njej ravhati. — Pri nas je trtje tako lepo, zdravo in bogato z grozdíči, da ljudje kmalo ne pomnijo kaj tacega. Ako bode vreme ugodno, začne trta cvesti uže konci tega meseca.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Za trdno smo zvedeli, da je Nj. veličanstvo naše poslance prav milostivo sprejelo 15. dan t. m., in da nam se davki ponižajo, ako sklene državni zbor; da je mnogo upanja zarad posojila po loterii; da je mestni župan g. Ambrož ostal še na Dunaji, ker pride še le ta teden pred Nj. veličanstvo zarad tega, da bi se iz Vidma v Ljubljano premeknilo deželno vojno poveljstvo. Sem ter tje pa je slišati, da bi se to zdaj lahko ne utegnilo zgoditi.

— 16. dan t. m. je imel veliki umetnik g. Laub zadnji koncert, v katerem je bilo pa še menj poslušalcev, nego v prvem.

— Kakor beremo po vseh ogléh našega mesta, misli društvo južne železnice na Dušov (binkuštni) ponedeljek tudi iz Ljubljane in Trsta posebne vlake na železnici dati samo tistim, ki se mislijo peljati v Postojno. Plačati bode treba, kolikor po navadi; ali zato pa vstopnino v postojnsko jamo plača društvo. Ker je pa v Trstu in Ljubljani gotovo mnogo taci, ki bi se peljali v Postojno, v jamo pa vendar ne šli, ker so jo uže tolikrat videli, torej bi utegnili boljše biti, da bi se napravila vožnja po nižej ceni, potem pa da bi vsak sam zase od jame plačal vstopnino, ker to bi utegnili biti bolj po godi vsacemu, kdor se bode vozil, jama bi tudi gotovo ne bila na izgubi, in več ljudi bi se utegnili peljati v Postojno.

*) To je zares krepka hvala, brez ktere pa lahko prebijemo.

— Čujemo, da je šel od nas v Zagreb divji mož, kteremu neki posebno dobro dě, če kdo z omočenim prstom potegne po njegovej koži. Ondi, kjer se je ljudém poprej kazal divji mož, napravljajo zdaj novo kolibo, da se bodo v njej kazale divje živali, med kterimi so tudi štirje levi. Zvezda (stern-allee) je našega mesta najlepši prostor, kamor se po hladnej senci po letu hodi sprehajati največ ljudi, posebno krasnega spola. Take bajte pa tega prostora, ako stojé poleg njega, zares ne lepšajo, in tudi smrad in kričanje divjih živali dela neprijetnost mirnim sprehajalcem. Vrh tega se dostikrat bere, da kaka žival uide iz svojega zapora, kakor se je bilo zgodilo na Dunaji, kjer je bil te dni ušel volk iz Kreutzbergovega zverinjaka. Ali bi se ne mogle te vrste kolibe postavljati kam drugam, kjer bi bilo primernejše, in menj nevarno?

Trst. G. Girardelli je stopil iz mestnega tržaškega odbora, tedaj ne bode več poslanec državnega zbora.

Koroška. 13. dan t. m. ob 7 zvečer so v celovski kolodvor prišli prvi vozovi po želéznici.

Dunaj. Nj. veličanstvo je oprostilo tudi vse po zakonu postavljene nasledke vsem tistim, ki so bili kaznovani, ker so se na Erdeljskem vpora vdeležili v 1848., 1849., 1851. do 1853. leta.

— Nj. veličanstvo je državnega poslanca Baltazarja Szabel-na povzdignilo v viteštvo, ker uže je bil vitez reda železne krone tretje vrste.

— Zadnji dan junija meseca je tisti čas, do kterega smejo ostati brez službe snéti (disponibel) uradniki. Glavarjem vseh osrednjih oblasti je rečeno zopet, naj bi si prizadeli, da bi do tistega časa imeli gotove službe vsi uradniki.

— Ker se zdaj več toliko ne izpečá olja in druge svečave, kar so začeli svetiti s plinom (gazom) in ker je to na škodo državnemu zakladu, torej neki da méni vlada plinov davek postaviti po tistih mestih, ki so do zdaj plačevala na mitnicah (šrangah) užitnino (verzehrungssteuer.)

— Šuselka oznanja v svojem listu, da ga državni pravdnik več ne toži zato, ker bi razžalil bil Nj. veličanstvo in odobral poljski vpor, ampak samo za to, da je bil premalo pazljiv pri svojem delu (§§. 29. in 30.)

— 16. dan t. m. je bila javna razprava v tiskarnej tožbi g. dr. Šuselke, vrednika časopisu „Reform.“ Šuselka je čisto oproščen in nedolžen imenovan. Ko so poslušalci zaslišali sodbo, živo so zavpili: dobro! Prvosednik pa je djal: žal mi je, ker moram opomniti, da pohvala, da-si iz dobrega namena, vendar je popolnoma nepristojna, ker po mojih mislih se s tem zlo rabi lepa pravica javnosti.

Trojedina kraljevina. Srenjski odbor zagrebskega mesta je sklenil, da se Nj. veličanstvu pošlje zahvala, ker je dovolilo ustanovitev južno-slovanske akademije.

— „Narodne Novine“ pravijo, da od vlade prejmljejo 2500 gld. podpore samo za to, da oznanjajo oglase javnih oblasti.

— V ogulinskem polku (regimentu) je nagla sodba razglašena zarad razbojev, ubojev in požiganja. 7. dan t. m. so ustrelili 4, in 12. dan t. m. 2 razbojnika po naglej sodbi.

— „Pozor“ piše, da je po Hrvaškem zopet goveja ku-ga, ali da ljudjé ne dadé živine ubijati, ker severinskim kmetom lani ubita živina še zdaj ni plačana. Vélíki sodec je torej zagrebske županije prosil, naj mu dá vojaško pomoč na tiste, ki se vpirajo, županija pak da je zaprosila namestniškega svetovalstva, naj se vendar plača lani pobita živina.

Česka. „Presse“ pripoveduje, da niso preiskovali samo v prebivališči g. Baraka, temuč tudi v stanovanji družin Čehov, za ktere so menili, da nagovarjajo mladenče, naj gredó Poljakom pomagat. — Praški list „Morgenpost,“ ki se najbolj poganja za Nemce, neki da ima tiskarno tožbo.

— „Politik“ piše, da je nedavno kmet razlagal kmetu, koliko dolgov ima naša država, rekoč: misli si, da je od Kristovega rojstva minolo 1862 let in pol peti mesec. Ura ima 60 minut, dan 24 ur, leto 365 dni; koliko je tedaj minut po Kristovem rojstvu! Ali vendar je naš državni dolg trikrat tolik. In res od Kristovega rojstva je minólo 978,816.600 minut, Avstrija pa ima blizu do 3.000.000.000 gld. državnega dolga.

— Dr. J. V. Grohman je dal na svitlo važno knjigo: „Sagenbuch von Böhmen und Mähren.“

Moravska. V Brnu osnovani odbor za praznovanje tisočletnega godú sv. Cirila in Metoda je bil uže na znanje dal razglase, v kterih vabi, naj bi jih mnogo prišlo k tej slovesnosti, pa tudi, naj bi se mu poslali muzični napevi za ta praznik; „Brünner Ztg.“ pa govori, da je vse odborovo pripravljane ustavljeno, ker ga niso bile gosposke dovolile.

— Na Moravskem je zdaj uže nad 800 Poljakov, ki morajo ostati, kamor jih denó. Mnogo jih je izkušalo pobegniti, zato so začeli še ostrejše paziti na-nje.

Krakov. Sovrednika lista „Czas“ g. Leona Chrzanovskega je c. k. deželna sodija 12. dan t. m. izpustila iz mesec dni dolzega zapora, v kterem je bil, ker so na-nj imeli sum, da podpira Poljake; vendar mu je bilo rečeno, da ne sme iz Krakova, dokler se ne dovrši njegova preiskava.

Ogerska. Nj. veličanstvo je dovolilo, da se iz deželnega zaklada narodnemu gledališču na enkrat podá 20.000 gld., da bi vrnilo dolgé, ki znašajo 32.572 gld. 23½ kr., in da bi si napravilo družih potrebnih reči, in za eno leto mu je dovolilo 60.000 gld. podpore, od kterih pak mora dati konservatoriji 10.000 gld.

Erdeljska. Uže je pogovor med Erdeljci, ktere možé naj bi volili za deželni zbor.

Beneška. Kaže, da letos bode obilo svile, ker črvjé niso nič bolni.

— Tudi po Beneškem so se začeli pečati z drevesno volno (baumwolle), ker so videli, da se drugod po Laškem tako dobro vède.

Ruska. Vlada se nadja velike vojne po vsej Evropi, torej se staro brodovje popravlja in tudi novo feše. Vélíki knez Konstantin je 5. dan t. m. bojé da rekel pri pojedini častnikom (oficirjem), da se je bati evropske vojne, in pristavil: torej prijatelji in tovarši! zaklinjam vas, da trdni ostanete prestolu in očetovini! Zloga jači.

Poljska. Pišejo, da je grof Berg nasvetoval, naj bi se po 13. maji ukazalo: 1) da bi se morali vsi Varšavci odkrivati vél. knezu Konstantinu in vsem častnikom; 2) da bi na ulicah nihče ne smel pušiti smodek; 3) da bi se zaprli vsi, kteri bi se prikazali v čamarah in dolzih črevljih; 4) da bi se po vsej deželi gozdje ali posekali, ali požgali; Vielopolski da mu je pa odgovoril: 1) da bi se nihče ne hotel odkrivati, ampak da bi se ljudjé raji umikali po hišah; 2) ako bi se prepovedale smodke, da bi se razjezili tisti, ki imajo zdaj v najmu duhanovo (tabakovo) samotržje, in državi plačujejo velike davke; 3) kar se tiče obleke, zopet ni mogoča prepoved, ker ljudém nihče ne more kupiti drugačnih sukenj ali črevljev; 4) ako bi se gozdje zapalili, potem bi se povsod tudi vpor še huje razpalil, posekati se pa komaj dadé v 40 letih.

— Namestu grofa Kellerja so izvolili Ostrovskega, ki je Vielopolskemu zet, za voditelja notranjih opravkov.

— Varšavci so neki zeló vznemirjeni, ker je od nekod počil glas, da je skrivni odbor dal izpodkopati nekoliko mesta, da bi ga izpodstrelil, ako bi se kdaj zdelo potrebno.

— V prepiru z vélicem knezom Konstantinom zarad procesij neki da je zmogel vélíki vladika Felinski.

— Vporni okrajni odbor za Litvo in Rusinsko je razglasil odgovor carskemu miloščenju. V tem odgovoru je, da Poljaci ne želé od carja nikakoršne privolitve, ampak dobiti vso Poljsko, kakoršna je bila, predno se je razdelila; torej naj bode boj, dokler se ne izžene iz dežele zadnji moskovski vojak, ali dokler ne jenja utripati zadnje poljsko sree.

— Do zdaj so se na Podolskem vporniki pokazali v Latyčovskem, Braclavskem, Vinniskem in Otopolskem okraji. Ni še znano, koliko jih je.

— Poročajo, da se je vnel vpor tudi v Mahnovki v kijskeje gubernii.

— Poljaci se zbirajo v žitomierskih gozdéh, da bi krepki ostali v narodnem vporu, in tudi razširili ga po Volynskem in Podolskem.

— Poljski tisočnik Mystovski je 4. dan t. m. zmogel Ruse pri Komorovu blizu Ostrolenke.

— 8. dan t. m. je bil srdit boj med Poljaki pod Tačnovskim in Rusi v Libstovskih gozdéh. Poljaki so popolnoma zmagani in razkropljeni.

— 600 vpornih konjikov je 10. dan t. m. osvojilo mesto Lubar, od koder so vzeli s seboj orožje pa 200 mož, in šli so na Ostropol in Labun. Tudi v Ovruškem okraji na Volynskem se je močno vzdignil vpor, kteremu se druži pomoč iz Polesja.

— Pri Kališi pravijo da je bil hud boj, v kterem so po velikej izgubi Rusi zmogli.

— Jezioranski ima uže spet nad 100 mož pod seboj, in tudi orožja dovolj, ker je samim Rusom vzel nad 150 pušák. Na desnem bregu Visle, blizu Jezioranskega, ima Červinski pod seboj novo vporno četo, v kterej je 200—300 mož.

— Govorijo, ali gotovo pa vendar ni, da je splošen vpor vstal po Volynskem, Podolskem in Ukrajni. — Po Varšavi pripovedujejo, da bi kmalo utegnili Prusi udariti čez mejo na Poljsko.

Francozka. Pišejo, da bi Napoleon utegnil v Belgii začeti vojno, ko bi zarad Poljske zarés iztegnil meč. Napoleon se je 2. decembra 1851. leta postavil za cesarja, in uže 4. decembra 1851 neki da je bil k sebi poklical ministre, kterim je rekel, da po sedaj bode Belgija zopet francozka; to pa se do zdaj še ni zgodilo.

Italija. Lord Palmerston je rekel, da za trdno vé, da se v Rimu snuje grozna razbojniška četa, ki je namenjena proti Neapolitanskemu, in da bodo morali odgovor o tem dati francozki uradovi, ker papežove gosposke so le njihove igrače.

— „Stampa“ govori, da ni res, da bi laška vlada bila z Avstrijo v pomenkih zarad tega, da bi se razpustilo ogersko krdelo (legija).

— „Opinione“ piše, da po arbanaških (Albanien) obalah iz Rima poslani burbonski častniki zbirajo arbanaške razbojnike, da bi šli z njimi v Apulijo.

— Garibaldi še zmirom hodi o bérlah; rana se mu ni še popolnoma zacelila. Garibaldi zdaj malokomu dá blizu sebe in živi v samotnem premišljevanji. Un dan ga je želelo videti 85 Angležev, pa samo dva sta k njemu smela. Pri Kapreri se poprej nikoli ni ustavila nobena ladija, od 1859. leta pa je bilo prišlo na 50 parnikih vsega vkup 16.000 ljudi na otok. Garibaldu njegov otok daje do 3000 frankov letnih dohodkov.

Pruska. 11. dan t. m. je bil na Pruskem v Berlinu velik hrup v zbornici državnih poslancev. Rekel je vojni minister g. Roon, da prvosednik nima oblasti govora ustaviti, dokler govori minister; prvosednikov namestnik Bockum-Dollf

je pa zvonil, da bi g. Roon umolknil; ali vse zvonjenje ni pomagalo nič. Drugi poslanci in tudi poslušalci so bili s prvosednikom enacih misli. Vse je kričalo: tiho! tiho! Na zadnje je bil g. minister tako razkačen, da je krepko ob mizo udaril; g. Bockum-Dollf si je pa rekel prinesiti klobuk, s kterim se je pokril in djal: sejo odlagam za eno uro, in šel je skozi vrata. Po enej uri je bila zopet seja, toda brez g. Roon.

Turška. Vojskovod Türr je prišel v Carigrad. Francozko pismo vabi turško vlado, naj bi pristopila med tiste države, ki mislijo Poljakom iti na pomoč. Neki da je tako pismo dobil tudi perski šah. Govorica je, da bode Fuad Paša za velicega vezirja, Omer paša za seraskerja. Car je na zadnjem popotovanji potrošil 100.000 lib. st.

— Vlada se misli pridružiti zapadnim državam, ki so namenjene pomagati Poljakom.

Afrika. Bere se, da Nil bi imel izvirati iz necega jezera, ki leži nekoliko južnejše od Viktorinega jezera.

Amerika. Zavezniška vojna je pod Hookerjem prekoračila Rappahannok, in sovražnej naprédi (vorposten) zajela 400 mož. Zavezniki stojé ob zalivu med Vicksburgom in Port-Hudsonom.

Puebla. 29. dan marca so Francozi osvojili ostrog (fort) sv. Januarja, nekaj otokov na reki Tlaskali, na kterej stoji Puebla, nekaj mestih hiš, pa menda nek samostan zunaj mesta, ki je še zmirom nezmagano.

Popravek. V zadnjem „Napreji“ na prvem razdelku 156. strani v 8. vrstici beri: Muhar namestu: Miha.

Listnica. x + y. Potočnikova slovnica. Slovenski razlagati se učé: berila in praktično gramatiko; številjenje pa slovenski in nemški razlagajo.

Loterija 16. maja 1863.

Trst: 49, 55, 64, 69, 85.

Dunaj 18. maja. — Nadavek (agio) srebru 10.25.

28]

[2

Schmidtovi izdelki iz gozdne volne.

Marsikdo nenadoma oboli v tem času, ker se vreme rado preminja; ker mokrota ali hlad napravi bolečine, ali jih ponovi. Treba je torej varovati se, in iskati pomoči tam, kjer je jo uže marsikteri našel. Če ima človek nahod od prehlada (reumatizem), priporočati je Schmidtovo znáno blago iz gozdne volne, ki so ga zdravniki preiskovali, in slavno potrdili. To blago je narejeno iz vlakna (faser) smrekovega in borovega drevja in iz vlaken drugih rastlin. Kako zdrave so smrekove in borove kopeli, kadar človeka trga po udih, ali kadar oboli, ker je bil na prepáhu (luftzug), ali ker se je prehladil, kaže to, ker čedalje več ljudi prihaja v take kopeli. Razni izdelki in oblačila iz gozdne volne so pri meni na ogledu. Če začne trgati po udih na tem ali unem delu človeškega telesa, imamo pomoč, ki novo trganje precej ustavi, staro pa odpravi ali polajša. Na prodaj imam in priporočam rokaváče (janke), hlače, notranje podplate, nogovice, podmétek (vato), olje in prejo za pletenje (štrikanje) iz gozdne volne.

V Ljubljani 11. maja 1863.

Albert Trinker.